

JUSTIITSMINISTEERIUM

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 05.11.2024

Meie 29.11.2024

nr 1-4/24/5298, KLIM/24-1104/-1K
nr 8-2/7890

Vabariigi Valitsuse määruse "Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses Maa- ja Ruumiameti moodustamisega" eelnõu koostöölastamine

Austatud minister

Kliimaministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile koostöölastamiseks Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses Maa- ja Ruumiameti moodustamisega“ eelnõu.

Justiitsministeerium koostöölastab eelnõu järgmiste märkustega arvestamise korral.

1. Eelnõu § 1 (Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2015.a määruse nr 69 „Ehitisregistri põhimäärus“ muutmine):

1.1. Isikuandmete kaitse üldmäärus (IKÜM) sätestab vastutava töötaja kohustused ja vastutuse. Volitatud töötajale ei saa edasi delegeerida otsekohalduvast määrusest tulenevaid vastutava töötaja kohustusi ja vastutust. Volitatud töötaja töötleb andmeid vastutava töötaja nimel (IKÜM art 4 p 8).

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 43³ lg 1 kohaselt vastutab andmekogu vastutav töötaja andmekogu haldamise seaduslikkuse ja andmekogu arendamise eest. AvTS § 43⁴ lg 2 kohaselt võib andmekogu vastutav töötaja volitada andmete töötlemise ja andmekogu majutamise teisele riigi- või kohaliku omavalitsuse asutusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või hanke- või halduslepingu alusel eraõiguslikule isikule vastutava töötaja poolt ettenähtud ulatuses.

Ehitisregistri vastutavaks töötajaks on Kliimaministeerium ning volitatud töötajaks saab eelnõu kohaselt Maa- ja Ruumiamet.

Selgitame, et andmekogu vastutav töötaja on asutus, kellele seadusega on pandud kohustus mingit ülesannet täita. Kui registrit peetakse üksnes Maa- ja Ruumiametile seadusega pandud ülesannete täitmiseks, tuleks muuta registri vastutavat töötajat. Kui registrit peetakse ka Kliimaministeeriumile seadusega pandud ülesannete täitmiseks, mida võib eeldada seletuskirjast (§ 1 p 1 seletus – ehitisregister on Kliimaministeeriumi ehituse ja elukeskkonna osakonna poliitika kujundamise üks väga oluline vahend ja seega jääb ministeeriumile õigus otsustada, kuidas, millal ja milliseid suuremaid või olulisemaid teenuseid ehitisregister arendab), siis on tegemist kaasvastutavate töötajatega ning põhimääruses tuleb kokku leppida, kes milliste ülesannete eest konkreetselt vastutab. Hetkel eelnõus toodud vastutava ja volitatud töötaja regulatsioon ei vasta meie hinnangul andmekogu pidamise tegelikule sisule. Tegemist ei ole vastutava ja volitatud töötaja suhtega.

Eelnevast tulenevalt palume vastutava töötaja ja volitatud töötajate regulatsioon sisulisest aspektist üle vaadata.

1.2. Kuigi eelnõuga ei muudeta ehitisregistri põhimääruse §-i 34, juhime siiski tähelepanu sättes olevale puudusele. Põhimääruse § 34 lg 1 teise lause kohaselt vastutab registrisse kantavate andmete õigsuse eest andmeandja ning kolmanda lause kohaselt ei ole vastutav töötaja kohustatud kontrollima

esitatud andmete sisulist õigsust. Leiame, et vaatamata sätte sõnastusele, ei saa see tähendada, et vastutav töötleja ei vastutaks andmekogus olevate andmete õigsuse eest. IKÜM art 5 lg 2 kohaselt tagab infosüsteemi vastutav töötleja sama artikli lõikes 1 sätestatud isikuandmete töötlemise põhimõtete järgimise. Art 5 lg 1 punkt d kohaselt tagab vastutav töötleja andmekogus olevate andmete õigsuse ja asjakohasuse tervikuna, andmeandja vastutab selle eest, et ta edastab andmekogule õiged andmed (mida näeb juba ette § 34 lg 1 esimene lause).

Selgitame, et IKÜM art 16 on andmesubjektil õigus nõuda vastatavalt töötlejalt andmete parandamist. Enne kui vastutav töötleja saab andmeid parandama asuda, peab ta kontrollima, kas temal olemasolevad andmed on õiged. Põhimäärusega ei saa öelda, et vastutav töötleja ei pea täitma IKÜM-ist tulenevaid nõudeid. Seega ei ole põhimääruse § 34 lg 1 kolmas lause IKÜM-iga kooskõlas.

Lähtuvalt eelnevatest selgitustest palume § 34 lg 1 sätte teine ja kolmas lause põhimäärusest välja jätta.

1.3. Lisaks palume põhimäärust täiendada selliselt, et välja oleks toodud, milliseid andmeid andmeandjad andmekogusse annavad.

2. Lisaks eelnevale leiame, et muuta ja täpsustada tuleb ka ehitisregistriga seotud ehitusseadustiku (EhS) sätteid.

2.1. Igasugune isikuandmete töötlemine (sh säilitamine) riivab põhiseaduse §-is 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusele. Põhiseaduse § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et piirang peab olema kooskõlas ka põhiseaduse § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja.

Isikuandmete töötlemisel tuleb eelneva alusel sätestada seaduses vähemalt töödeldavate isikuandmete kategooriad. EhS § 60 kohaselt töödeldakse registris mh vallasasjast ehitise omaniku andmeid ning ehitise või ehitamisega seotud isikute andmeid. Leiame, et seaduse sätted on liiga üldised andes sisuliselt võimaluse igasuguste isikuandmete töötlemiseks. Põhimäärusest nähtuvalt (§-d 9 ja 10) töödeldakse siiski vaid isikute üldandmeid. Seega palume seaduse sätet täpsustada ning tuua välja kitsam andmekategooria.

2.2. Ehitisregistri eesmärk on EhS § 58 kohaselt hoida, anda ja avalikustada teavet kavandatavate, ehitatavate ja olemasolevate ehitiste ning nendega seotud menetluste kohta. Leiame, et andmekogu eesmärk ei saa olla andmete töötlemine (hoidmine ja avalikustamine), andmete töötlemisel endal peab olema eesmärk. Seega palume seaduses sätestada, millise seadusest tuleneva ülesande täitmiseks andmekogu peetakse. Samuti tuleb seaduses välja tuua, millisel eesmärgil andmeid avalikustatakse, isikuandmete avalikustamisel tuleb ka välja tuua, milliseid isikuandmeid avalikustatakse.

2.3. Täiendamist vajab ka EhS § 58 lg-s 2 toodud volitusnorm, mis annab õigusliku aluse andmekogu põhimääruse kehtestamiseks. Olemasolev volitusnorm ei määratle volituse sisu täpselt ja piiritletult, välja ei ole toodud olulisi asjaolusid, milleks seadusandja volituse andnud on. Samuti juhime tähelepanu, et andmekogu asutatakse seadusega, mitte põhimäärusega. Palume ka selles osas EhS § 58 lg 2 sõnastust täiendada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Mari Käbi 5865 8226
Mari.Kabi@just.ee
Kristel Niidas